

Unga kriminella lider mer psykiskt

Publicerad: 9 augusti 2008, 20.28. Senast ändrad: 9 augusti 2008, 20.49

Ungdomar som begår allvarliga brott mår oftare psykiskt dåligt än andra unga. Psykoser är tio gånger vanligare bland lagöverträdarna. Det visar ett färskt forskningssamarbete mellan Oxfords universitet och Karolinska institutet.

I rapporten, en så kallad systematisk översikt, har forskarna sammanställt slutresultatet från 25 andra undersökningar. Att psykiska problem förekommer oftare bland ungdomskriminella är ingen purfärsk teori, men det här är första gången som någon gjort en fullvärdig genomgång.

– Många av de uppgifter som cirkulerat tidigare bygger på frågeformulär och antaganden. Våra siffror baseras på forskning om faktiska diagnoser, säger Niklas Långström, barn- och ungdomspsykiater vid Karolinska institutet, och medförfattare till studien.

Och resultatet förvånade forskarna. Psykoser är hela tio gånger vanligare bland unga lagöverträdare, om man jämför med befolkningen i övrigt. Diagnoser som depressioner och ADHD är 2–5 gånger vanligare.

Av de 25 rapporterna kommer 15 från USA, fyra från Storbritannien samt en var från Österrike, Ryssland, Holland, Danmark, Kanada och Spanien. Ingen från Sverige med andra ord, men enligt flera experter är resultatet högst relevant här också.

– I princip alla studierna kommer ju från ”vår” del av världen. Det finns ingenting som tyder på att situationen är påtagligt annorlunda här, säger Niklas Långström, som själv arbetat som konsultpsykiater inom ungdomsvården.

Han får medhåll av Tomas Ring, chef för forsknings- och utvecklingsenheten på Statens institutionsstyrelse, SiS. Hos dem hamnar alla ungdomar som av allmän domstol dömts till slutet ungdomsvård, så kallad LSU- behandling.

– Så där ser det ju ut på de flesta håll. I och med att vårt huvuduppdrag utgår från brottet och kriminaliteten så är det svårt att inom samma ramar hantera den psykiatriska problematiken, säger han.

Idag finns ingen reell rättspsykiatrisk vård för ungdomar. De fåtal unga förövare som döms till det varje år placeras istället på någon av de rättspsykiatriska vuxenklinikerna.

Unga brottslingar med depressioner, ADHD och annan psykisk ohälsa får i bästa fall relevant vård på det ungdomshem där de placeras.

Men motsättningen mellan straffvärde och vårdbehov – brottets svårighetsgrad behöver på intet sätt stå i relation till hur mycket behandling en person faktiskt behöver – skapar problem. Och på många håll fungerar dessutom samarbetet mellan landstingens barn- och ungdomspsykiatri, BUP, och ungdomshemmen dåligt.

– Det här handlar sällan om att folk är slöa ute på BUP-klinikerna utan om att man måste inse vilket vårdbehov de här unga lagöverträdarna faktiskt har och sedan prioritera dessa. Då pratar vi inte snällism och daltande med brottslingar, det kan snarare ses som ren samhällsekonomi, säger Niklas Långström.

– **Den som är allvarligt utagerande** i unga år går det i genomsnitt rejält dåligt för längre fram. De fastnar i kriminaliteten, de råkar ut för olyckor, de missbrukar, de får inga jobb, de slår sina anhöriga. Fångar man upp dem innan dess så vore det förstas en rejäl vinst.

På Bärby ungdomshem strax utanför Uppsala finns plats för 30 pojkar. Hälften av dem är LSU-placeringar. En av vårdhemmets avdelningar är dessutom helt vigd åt pojkar som begått sexuella

LVU:

Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga reglerar tvångsomhändertagande av unga som far illa på grund av eget beteende eller hemförhållanden.

LSU:

- Lag och förordning gällande slutet ungdomsvård, LSU, infördes 1999 och innebär i korthet att personer mellan 15 och 17 år kan dömas till slutet ungdomsvård i upp till fyra år.

Källa: SiS och NE

Statens institutionsstyrelse

- Bedriver vård och behandling av ungdomar och vuxna missbrukare.

- För unga finns idag 31 institutioner med totalt 680 platser.

- 2007 uppgick det totala antalet enskilda ungdomar som togs in till 1101 – 693 pojkar och 408 flickor.

- Totalt har myndigheten omkring 2800 tillsvidareanställda.

Källa: SiS.

övergrepp. Institutionschefen Per Blomkvist känner igen sig i statistiken.

– **Det finns många som borde** ha kontakt med barn- och ungdomspsykiatrin, men det är svårt att hitta vettiga samarbetsformer. Inte minst eftersom våra ungdomar ofta är rätt stökiga. De passar inte in på en traditionell BUP- klinik. Det behövs ett mer rikstäckande arbetssätt, säger han.

SIMON BYNERT

08-13 51 06

simon.bynert@svd.se

[Com Hem: Digital-tv](#)

Digital-tv från 39 kronor i månaden Välj själv bland 130 kanaler idag.
ComHem.se/tv

[Lån snabbt och lätt](#)

Ansök online här. Så är 1 000 - 350 000 kr på väg.
www.svenska-lan.se

[Öppna ett sparkonto hos SBAB](#)

Börja spara hos Sbab och få riktigt bra ränta från första kronan.
www.sbab.se

[Viasat Digital-TV](#)

Dina intressen. Ditt val. Din TV. Kombinera ihop eget favoritpaket.
www.Viasat.se

[Com Hem: Digital-tv](#)

Digital-tv från 39 kronor i månaden Välj själv bland 130 kanaler idag.
ComHem.se/tv

[Lån snabbt och lätt](#)

Ansök online här. Så är 1 000 - 350 000 kr på väg.
www.svenska-lan.se

[Öppna ett sparkonto hos SBAB](#)

Börja spara hos Sbab och få riktigt bra ränta från första kronan.
www.sbab.se

[Sparkonto - 4,3% ränta](#)

Sparkonto helt utan avgifter. Fria uttag och internetbank.
www.Bank2.se/spara